

Gnestaflicka ger ut LP-skiva: Fotmusik — för stamp och dans

GNESTA: Riksspelmannen och Gnestaflickan Christina Frohm, 23, slår ett slag för folkdans och folkmusik genom att tillsammans med spelmanskollegan Lennart Eriksson ge ut en LP-skiva med låtar från olika delar av landet. Fotmusik — för stamp och dans, heter skivan, som nyligen har hamnat i skivaffärernas hyllor och skyltfönster. Namnet på gramfonskivan förtäljer innehållet. Dessutom kan vi tala om att de flesta låtarna härrör från Sörmland.

"Fotmusik — för stamp och dans" är Christinas första gramfonskiva. Hon är väl bevandrad inom musiken och kanske då främst inom folkmusiken. De flesta minns Gnestaflickan som landets yngsta kvinnliga riksspelman. Det blev hon 1966, endast 19 år gammal. Annars började Christina Frohm tidigt att ägna sig åt folkmusik.

Redan på 60-talets början var hon igång och spelade bland annat tillsammans med Thore Härdelin och lika intresserad av dansen som musiken. Båda har ett gemensamt och det är rytmen, som bäst upplevs genom fötterna — därav namnet på skivan. Man kan gott säga att Christina Frohm har ärvt musikintresset. Både hennes morfar och morbror är gamla spelmän från Gnestatrakten.

UNDERVISAR I VIOLIN

För närvarande tjänstgör Christina som musiklärare vid Sollentuna kommunala musikskola, där hon undervisar cirka 60 elever i violin. Sitt musikkunnande har Christina utvecklat vid den violinpedagogiska linjen på Stockholms Musikpedagogiska Institut, där studerade hon i tre år.

Kollegan Lennart Eriksson, 25, har samma brinnande intresse för folkmusik och dito dans som Christina. Lennart var endast 15 år då han erövrade riksspelmannsmärket i Umeå. Fiol har han spelat sedan han var tolv år.

Lennart har fått sin musikutbildning på bland annat Kappelsbergs Musikskola. Efter ett år vid Militär-musikkåren i Sollefteå förflyttades han till Militärmusikkåren i Göteborg, där Lennart passade på att studera violin för Kenneth Freihoitz vid Göteborgs Musikkonservatorium. Lennart Eriksson tjänstgör nu som musiklärare i musikskolan i Södertälje.

SÖRMLAND REPRESENTERAT

"Fotmusik" innehåller som sagt låtar från hela landet. Sörmland är väl representerat. Bland annat återfinns polska efter smeden Jansson, Björkvik, polska efter A G Andersson, Mörkö och Lästringe storpolska.

Christina Frohms stora intresse och kunnande i folkdans och folkmusik framkommer bland annat i skriften Lilje-bladet, som ges ut av folkdanslaget Liljan, Stockholm. Christina har medverkat med en liten artikel om varför det dansas folklig dans.

"FUNKTIONSMUSIK"

Där betecknar Christina folkmusiken som en "funktionsmusik" till dans eller ceremoni. Folkmusiken förlorade sin betydelse som dansmusik i och med att bondesamhället

Nu finns riksspelmannen Christina Frohms musik också på gramfonskiva.

upplöstes genom skiftena och nya intryck kom från frireligiösa håll, nykterhets- och arbetarrörelser, skriver hon.

Folkmusiken har alltid fått anpassa sig efter dansen, anser hon vidare. Musiken har mer eller mindre "skräddarsytt" efter dansen, utan möjlighet till frihet och improvisation. Samtidigt har folkmusiken levt vidare hos spelmännen, säger Christina. Där har musiken till viss del utvecklats och i någon mån utslätats, eftersom den levt på konstgjord andning sedan den tappade den levande kontakten med dansen. Vidare redogör Christina lite för hur hon anser att musiken till folkdanserna har utvecklats och förändrats från sitt ursprung. Schottisen har blivit "hoppigare" och snabbare liksom polkan. Hambon har blivit "studsig", snabbare och annorlunda markerad än förr och valsen har fått ett långsammare tempo.

Vad beträffar polskan stöter dansare och musiker på en del svårigheter. Dansen har varit populär under flera

århundraden och kan därför visa sig i så många olika former. Vidare hör musik och dans så intimt samman, eftersom de ofta utvecklats i ett starkt begränsat område.

STARK RYTMKÄNSLA

Att dansa polska kräver stark rytmkänsla hos både spelmannen och dansaren och ett starkt känslomässigt engagemang. Christina avslutar sin artikel i Lilje-bladet med två målsättningar: Den första att finna sig själv dansa något som stämmer skönt i rytmen och som spelmannen lägger sin själ i, och det andra att man då gör ett stycke bygdekultur av svensk folkdans.

Aprppå folkmusik och folkdans kan vi berätta en liten kuriositet från Vingåker, där det enligt uppgift var lagstiftat att alla pigorna i trakten skulle bära folkdräkt. De pigor som inte gjorde detta fick böta. För de flesta pigorna blev det säkert betydligt billigare att böta än att köpa en dyr folkdräkt.

EVA DALIN